

LINNANHARJUN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAAVA, OAS VASTINERAPORTTI

Projekti	Linnanharjun tuulivoimahankkeen OYK
Projekti nro	1510071439
Asiakirjatyyppi	Vastineraportti, osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Päivämäärä	12.2.2025
Laatija	Minna Lehtonen

SISÄLTÖ

1.	Lausunnot	1
1.1	Luonnonvarakeskus 4.5.2023	1
1.2	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohde 4.5.2023	1
1.3	Telia Finland Oyj 11.5.2023	1
1.4	Fintraffic 25.5.2023	2
1.5	Digita 26.5.2023	2
1.6	Pohjois-Pohjanmaan liitto 26.5.2023	3
1.7	Pohjois-Pohjanmaan museo 26.5.2023	7
1.8	Ilmatieteenlaitos 27.5.2023	7
1.9	Fingrid Oyj 29.5.2023	7
1.10	Museovirasto 29.4.2023	8
1.11	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 29.5.2023	8
1.12	Keski-Pohjanmaan liitto 30.5.2023	9
1.13	Pohjois-Pohjanmaan museo 30.5.2023	10

1. Lausunnot

1.1 Luonnonvarakeskus 4.5.2023

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.2 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohde 4.5.2023

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjaan ja toteaa, ettei osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ole huomautettavaa. Pelastusviranomainen antaa lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja pyydettäessä yleiskaavaluonnoksesta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi

1.3 Telia Finland Oyj 11.5.2023

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueille ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.4 Fintraffic 25.5.2023

Fintrafficin lennonvarmistus antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta.

Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa Fintrafficin lennonvarmistus käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa Fintrafficin verkkosivustolta osoitteesta

<https://www.fintraffic.fi/fi/ans/lentoesteet-paikkatietoaineistona>

Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.5 Digita 26.5.2023

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp – HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetysille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden root-toreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

Osayleiskaavan mukaisen tuulivoimahankkeen vaikutuksia radio- ja tv-verkolle on arvioitu Tuohiräme-Linnanharju tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä. Digita Oy:n karttapalvelun mukaan osayleiskaava-alueen lähimmät radio- ja tv-asemat ovat Kruunupyyn asema noin 35 km etäisyydellä sekä Haapaveden asema noin 68 km etäisyydellä.

Hanketoimija selvittää mahdolliset ongelmat lähetysten vastaanottamisessa ja toteuttaa tarvittavat korjaavat toimenpiteet yhteistyössä Digitan kanssa.

1.6 Pohjois-Pohjanmaan liitto 26.5.2023

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 22.11.2022.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmassa suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa maakuntakaavatasoa tarkempien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Linnanharjun tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa tv-1-alueena (hyväksymispäätös voi olla valituskäsittelyn alaisena hallinto- oikeusasteissa). Selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka. Hankkeen vaikutukset on arvioitava voimassa oleviin vaihemaakuntakaavoissa osoitettuihin toimintoihin suunnittelualueella ja sähkönsiirtoreitillä.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, su-sireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava- asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on kesällä 2024.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa

osoitettuja tv-alueita. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Linnanharjun tuulivoimapuiston luoteisosa on tunnustettu tuulivoimapotentiaalisesti alueeksi (ehkä-alue). Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Linnanharjun alue on osittain osoitettu uutena tuulivoimaloiden alueena (tv-3, 505), jonka selite ja suunnittelumääräys ovat samat kuin lainvoimaisessa kolmannessa vaihemaakuntakaavassa. Linnanharjun tv-3 alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet hankealueella sijaitsevat lomarakennukset.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys (MKH 13.2.2023) ja maisemaselvitys (MKH 8.5.2023), jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Linnanharjun tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että aluetta tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen viranomaiskuulemiskierrosta. Vireillä oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisaikataulu tulee päivittää kaava-asiakirjoihin oikein sekä huomioida ja yhteensovittaa Linnanharjun tuulivoimahankkeen kaavoitusmenettelyn aikatauluihin.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Tuohirämeen ja Linnanharjun hankkeessa on suunnitteilla useita sähkönsiirron vaihtoehtoja, jotka täsmentyvät jatkosuunnittelussa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei käy ilmi, minkä kokoista liityntäjohtoa hankkeessa suunnitellaan ja tämä on hyvä tuoda esiin kaava-asiakirjoissa. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää erityisen tärkeänä suunnitella hankkeen sähkönsiirtoa yhteistyössä alueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää hanketoimijoiden ja Fingridin välistä yhteistyötä sähkönsiirtoreittien linjauksissa sähkönsiirron vaikutusten vähentämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että ”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”.

Vaikutukset kulttuurimaisemaan

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Linnanharjun hankealueen lounaispuolella noin kilometrin päässä sijaitsee maakunnallisesti arvokas Lestijokivarren kulttuurimaisema, luoteispuolella noin 3 kilometrin päässä maakunnallisesti arvokas Himangan kulttuurimaisema Lestijokivarressa. Kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 350 metriin kohoavat tuulivoimalat tulevat muuttamaan maisemakuvaa usealla arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella. (Tuohirämeen ja) Linnanharjun tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin arvokkaisiin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä. Lisäksi tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi suunnittelualan ympärillä sijaitseviin kyliin. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta. Selvityksen

mukaan Linnanharjun tuulivoimahankkeen voimat näkyvät erittäin hyvin lähiympäristön avoimille alueille kuten avosoille ja viljelysalueille. Maakunnallisesti arvokkaalle Lestijokivarren kulttuurimaisema-alueelle kohdistuvat vaikutukset ovat arvoalueen luoteisosassa erittäin suuret. Myös Himangan maakunnallisesti arvokkaalla alueella muutokset maisemassa ovat kohtalaisia tai suuria. Selvityksen mukaan yhteisvaikutuksia muodostuu muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Hankkeen vaikutukset näihin tulee arvioida huolellisesti ja lievennystoimenpiteitä on esitettävä, maisemaselvityksen kohdekortissa on kuvattu mahdollisia lieventämiskeinoja.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Linnanharjun suunnittelualue sijoittuu MAALI-alueen ja linnuston päämuuttoreitin läheisyyteen. Vaikutukset muuttolinnustoon tulee arvioida huolellisesti ja esitettävä mahdollisia lievennystoimenpiteitä. Lisäksi Linnanharjun tuulivoimahanke sijoittuu Toholammin susireviirille. Hankkeen kaavoitus- ja YVA-menettelyssä on arvioitava riittäväällä tarkkuudella hankkeen vaikutukset susiin ja susireviiriin.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liiton arvion mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin lähialueen rakennettujen ja suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa niin Pohjois-Pohjanmaalla kuin Keski-Pohjanmaalla. Linnanharju muodostaa yhdessä Tuohirämeen kanssa 51 voimalan hankekokonaisuuden. Tuulivoimapuiston suunnittelualueen itäpuolella noin kilometrin päässä sijaitsee tuotannossa oleva Kaukasennevan tuulivoimahanke ja niin ikään itäpuolella noin kolmen kilometrin päässä on vireillä Kaukasennevan laajennus. Mutkalammin rakennettu tuulivoimapuisto sijaitsee koillisessa noin 5 kilometrin päässä hankealueesta ja Kuuronkallio 6 kilometrin päässä etelässä. Pohjois-Pohjanmaan puolella 8 kilometrin päässä hankealueesta itään sijaitsee suunnitteilla oleva Malakakankaan tuulivoimapuisto. Taulukkoon 5-1 ja kuvaan 5-5 on hyvä päivittää myös Sievin Kenkäkankaan hanke ja Ylivieskan Tuomiperän, Urakkanevan ja Vasaman hankkeet.

Tuulivoimapuistojen toteutuessa täysimääräisenä, maisemalliset yhteisvaikutukset myös lähialueen kyliin kasvavat. Merkittäviä yhteisvaikutuksista lähialueen tuulivoimahankkeista syntyy kulttuurimaisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, sähkönsiirtoon ja sähkönsiirtokapasiteetin riittävyyteen, mikäli hankkeet toteutuvat laajimman vaihtoehdon mukaisina. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitava hankkeen vaikutuksia edellä mainittuihin asioihin erityisen huolellisesti ja esitettävä lieventämistoimenpiteitä.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaava seuraa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelua ja lisäksi huomioidaan kaikki maakuntakaavoituksessa laaditut selvitykset. Osayleiskaavaa ei ole tarkoitus viedä hyväksymiskäsittelyyn ennen vaihemaakuntakaavan hyväksymistä.

Sähkönsiirtoreitteihin liittyvät vaikutusarviointit on tehty Tuohiräme-Linnanharju tuulivoimapuiston YVA-menettelyn yhteydessä.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota maakunnallisesti arvokkaaseen maisema- ja kulttuurimaisema kokonaisuuteen Lestijokivarren alueella. Tarvittavat mallinnukset päivitetään vastamaan kaavassa esitettävää tuulivoimalasijoittelua ja maankäyttötarkistusta.

Luontoon ja, linnustoon ja eläimistöön kohdistuvia lähtötietoja ja vaikutusarviointeja tarkennetaan osayleiskaavaprosessissa.

Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavaprosessissa huomioidaan Keski-Pohjanmaan alueelle kohdistuvat vaikutukset sekä muodostuvat yhteisvaikutukset myös suunnitteilla olevan Tuohirämeen tuulivoimapuiston osalta ja lisäksi muiden lähialueen vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

1.7 Pohjois-Pohjanmaan museo 26.5.2023

Suunnittelualueella on tehty muinaisjäännöselvitys kenttäkaudella 2022 (Kalajoki-Kannus, Linnanharjun-Tuohirämeen tuulivoimahankkeen arkeologinen inventointi 2022 / Maanala Oy). Inventointiraportti on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan museolle 2022 arvioitavaksi ja siihen on pyydetty museon puolesta täydennyksiä. Raportin uusi versio tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan museolle.

Inventointiraportin kohteet on viety Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin. Linnanharjun alueelta tunnetaan inventoinnin jälkeen 14 muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä. On huomattava, että kohteiden inventointiraportin ja muinaisjäännösrekisterin mukaiset nimet ja määrät eroavat toisistaan, sillä inventointiraportissa esitetyt muinaisjäännöskohteet, joihin liittyy useampia, toisiinsa liittymättömiä ja eri-ikäisiä arkeologisia kohteita, on viety rekisteriin omina kohteinaan. Kaavassa tulee ensisijaisena lähteenä käyttää muinaisjäännösrekisteriä (www.kyppi.fi), josta löytyy ajantasaisin tieto kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muista arkeologisen kulttuuri- perinnön kohteista. Kohteista tulee käyttää muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja muinaisjäännöstunnuksia.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

Laaditut inventointiraportit on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan museolle.

Kaava-asiakirjoihin tarkistetaan ajantasainen tieto suunnittelualueenmuinaisjäännöksistä ja muista arkeologisen kulttuuriperinnön kohdetiedoista.

1.8 Ilmatieteenlaitos 27.5.2023

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.9 Fingrid Oyj 29.5.2023

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.

Fingridillä ei ole muuta lausuttavaa tässä vaiheessa. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.10 Museovirasto 29.4.2023

Museovirasto on edentänyt oheisen lausuntopyynnön toimijalle Pohjois-Pohjanmaan museo, joka vastaa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön viranomais-tehtävistä Pohjois-Pohjanmaalla

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

1.11 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 29.5.2023

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa, että MRL 20 § mukaisesti kunta huolehtii alueidenkäytön suunnittelusta alueellaan, ei hanketoimija tai konsultti, vaikka kyseessä on ns. hankeyleiskaava, jossa yleiskaava tehdään yksittäisen hankkeen toteuttamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. sitä, että kaava-asiakirjat ovat kunnan asiakirjoja, eivät kaavoituskonsultin tai hanketoimijan. Kaava-asiakirjoihin tulee lisätä kunnan nimi ja vaakuna sekä poistaa hanketoimijan logot, ettei osallisille synny väärää mielikuvaa hankkeesta. Tähän asiaan on myös ympäristöministeriö kiinnittänyt huomiota ohjauksessaan asiakirjoista joulukuussa 2021.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty yleispiirteisesti hankkeen lähtötiedot, yleiskaavoituksen ja YVAN yhteydessä laadittavat selvitykset, aikataulu sekä osallistuminen ja tiedottaminen. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida vireillä olevat Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaava ja Keski-Pohjanmaan energiamurros- ja ympäristövaihemaakuntakaava (6. vaihemaakuntakaava), sillä Linnanharjun tuulivoimapuiston vaikutukset ulottuvat myös Kannuksen puolelle. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tämänhetkisen aikataulun mukaisesti kaavaehdotuksen viranomaiskuuleminen on alkusyksystä 2023 ja kaavaehdotuksen julkinen kuuleminen alkuvuodesta 2024, jolloin vaihemaakuntakaavan hyväksyntä menee alkukesään 2024. Aikataulu tulee päivittää kaava-asiakirjoihin.

Koska kyseessä on seudullisen kokoluokan tuulivoimahanke, jota ei ole osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 1. tai 3. vaihemaakuntakaavassa, tulee jatkosuunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa kiinnittää erityistä huomiota hankkeen maakuntakaavanmukaisuuteen. Seudullisen kokoluokan tuulivoimahanke osayleiskaavaa ei voida hyväksyä Kalajoen kaupunginvaltuustossa, ellei aluetta ole osoitettu maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueena. Mahdolliset poikkeamiset tulevan energia-

ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-aluerajasta tulee perustella selvitysten tulosten perusteella. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen ovat valmistuneet sekä maakotkaselvitys että maisemaselvitys, ja uuden vaihemaakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointi on parhaillaan meneillä, joten vaihemaakuntakaavaluonnoksessa olleiden tv-alueiden rajauksiin voi tulla muutoksia ehdotusvaiheessa.

Sähkönsiirtoreittivaihtoehdoilta tulee tehdä samat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit kuin hankealueelta. Sekä sähkönsiirron että vaikutusalueen muiden tuulivoimahankkeiden tilanne tulee päivittää sekä kaavaluonnos- että ehdotusvaiheessa ja huomioida ne vaikutusten arvioinnissa ja kaavaratkaisussa. Sekä tuulivoimapuistojen että sähkönsiirron yhteisvaikutuksiin tulee kiinnittää osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa erityistä huomiota. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida myös voimaloiden riittävä etäisyys kuntarajasta, sillä Linnanharjun ja Tuohirämeen osayleiskaavamenettelyt eivät välttämättä etene samassa tahdissa.

Teknisenä korjauksena osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tulee korjata osallisuusluetteloa, sillä sote-uudistuksen myötä osallisena mainittu Jokilaaksojen pelastuslaitos on lakkautettu ja koko Pohjois-Pohjanmaan alueella toimii vastuuviranomaisena Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos.

Koska osayleiskaavan selvitykset ja vaikutusten arviointi laaditaan pääosin YVA-menettelyssä, ei Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ota tässä vaiheessa tarkemmin kantaa laadittaviin selvityksiin ja niiden riittävyteen vaan niistä lausuu yhteysviranomaisena toimiva Hämeen ELY-keskus YVA-ohjelmalausunnossaan. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole muuta huomautettavaa Linnanharjun tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

Kaava-asiakirjoihin lisätään Kalajoen kaupungin tiedot ja vaakuna.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja Keski-Pohjanmaan energiamurros- ja ympäristövaihemaakuntakaavan valmistelutilanteet ja aikataulut päivitetään kaava-asiakirjoihin.

Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaava seuraa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelua ja lisäksi huomioidaan kaikki maakuntakaavoituksessa laaditut selvitykset. Osayleiskaavaa ei ole tarkoitus hyväksymiskäsittelyyn ennen vaihemaakuntakaavan hyväksymistä.

Sähkönsiirtoreitteihin liittyvät vaikutusarviointit on tehty Tuohiräme-Linnanharju tuulivoimapuiston YVA-menettelyn yhteydessä.

Tuulivoimaloiden etäisyys kuntarajasta tarkentuu Linnanharjun ja Tuohirämeen tuulivoimaosayleiskaavojen laadintaprosesseissa.

Osallisuusluettelon tahot tarkistetaan kaavaluonnoksen asiakirjoihin.

1.12 Keski-Pohjanmaan liitto 30.5.2023

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää hyvin laaditusta Kalajoen Linnanharjun tuulivoimapuistokaavan osayleiskaavan (OYK) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS). Keski-Pohjanmaan liitto ilmoittaa, että Keski-Pohjanmaan energiamurros ja ympäristövaihemaakuntakaavan vahvistuminen ja laillistuminen tapahtuu marras-joulukuun aikana 2024. Keski-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että Kalajoen Linnanharjun tuulivoimapuistokaavaa ja Kannuksen puolella siihen rajoittuvaa Tuohirämeen tuulivoimavoimakaavaa laaditaan samanaikaisesti sekä niille tehdään samassa käsittelyssä ympäristövaikutustenarviointi (YVA)-ohjelmaa, täytyy näiden prosessien vaikutuksia arvioida kokonaisuudessaan Keski-Pohjanmaan alueelle ja sen maakuntakaavaan.

Keski-Pohjanmaa toteaa, että Linnanharjun tuulivoima-alue sijaitsee lähellä Keski-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa merkittyä maakunnallisesti arvokasta maisema-alueetta, Lestijokivarren kulttuurimaisemaa (kaavakoodi 217_141). Merkinnän suunnittelumääräyksissä todetaan, että alueiden käytön suunnittelussa tulee varmistaa maisema- ja kulttuuriarvojen sekä perinnebiotooppien ja muiden alueelle ominaisten luontoarvojen säilyminen alkutuotannon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä vaarantamatta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida alueen erityispiirteet ja tarpeen mukaan antaa niiden säilymisen turvaavia kaavamääräyksiä ja suunnitteluohjeita. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Lestijoen varrella hankealueen läheisyydessä Kannuksessa Niskakoskelta Väli-Kannukseen saakka on vakituista asutusta noin kahden kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että edellä mainittuihin seikkoihin kohdistuvat mahdolliset haittavaikutukset tulisi selvittää maastomallin, näkemämallin sekä valo-, välke-, ja äänimallinnuksen avulla. Keski-Pohjanmaan liitolla ei muutoin ole huomautettavaa Kalajoen Linnanharjun tuulivoimapuistokaavan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.

Linnanharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavaprosessissa huomioidaan Keski-Pohjanmaan alueelle kohdistuvat vaikutukset sekä muodostuvat yhteisvaikutukset myös suunnitteilla olevan Tuohirämeen tuulivoimapuiston osalta ja lisäksi muiden lähialueen vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota maakunnallisesti arvokkaaseen maisema- ja kulttuurimaisema kokonaisuuteen Lestijokivarren alueella. Tarvittavat mallinnukset päivitetään vastamaan kaavassa esitettävää tuulivoimalasijoittelua ja maankäyttötarkaisua.

1.13 Pohjois-Pohjanmaan museo 30.5.2023

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Kalajoen Linnanharjun tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine: Lausunto merkitään tiedoksi.